प्रथमसमागमः ।

Que 1: अधः प्रदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि कोष्ठकात् निर्धार्य लिखत।

विशां पतिः इत्यस्य पदस्य अर्थः कः?

(नृपः, प्रजा, मनुष्यः)

उष्णरश्मेः चैतन्यमिव। अत्र उष्णरश्मिः इत्यस्य अर्थः कः?

(सूर्यः, चन्द्रः, शनिः)

रघुः कस्मात् हेमराशिं प्राप्तवान्?

(कुबेरात्, वामनात्, इन्द्रात्) ***Marks :(3)***

Ans: नृपः, सूर्यः, कुबेरात् इति लेखनाय पूर्णाङ्काः।

Que 2: रघोः स्वभावमधिकृत्य एकम् उपन्यासं सूचनाः अनुसृत्य लिखत। ***Marks :(8)***

सूचनाः - कालिदासस्य रघुवंशम्।

- **रघोः दानशीलत्वं- सर्वेषां स्वामिभावः – समभावना- ईश्वरभक्तः- ज्ञानतृष्णा- समचित्तता।**

Ans: सूचनानुसारलेखनाय

आशयपूर्णतायै

उचितभाषाप्रयोगाय

Que 3: अधः प्रदत्तां सूचनां पठित्वा रघुवंशस्य प्राधान्यमधिकृत्य एकम् उपन्यासं लिखत।

सूचना - रघुवंशं पञ्चमहाकाव्येष्वन्यतमः।

- **दिलीपादारभ्य अग्निवर्णपर्यन्तानां ऊनत्रिंशत् नृपाणां चरितम्- एकोनविंशति सर्गाः।**
- **कालिदासस्य उपमालङ्कारप्रयोगनैपुणी।** ***Marks :(8)***

Ans: सूचनानुसारलेखनाय

आशयपूर्णतायै

उचितभाषाप्रयोगाय

Que 4: रघुकौत्सयोः संभाषणं पठित्वा अधः प्रदत्तं संभाषणांशान् पूरयत।

रघुः - भवान् कः?

कौत्सः - ....शिष्यः कौत्सः।

रघुः - अपि .... कुशली? किमर्थम् धनं याचयति?

कौत्सः- .... धनं याचितुम्।

रघुः - ....?

कौत्सः- चतुर्दशकोटि सुवर्णम्।

रघुः - अहो! गुरुणा ....पृष्टं वा। *Marks :(5)*

Ans: उचितपदपूरणाय पूर्णाङ्काः।

Que 5: अधः प्रदत्तं रघुकौत्सयोः संभाषणम् प्रादेशिकभाषया परिवर्तयत।

रधुः - उत्थाय आगच्छन्तु भवन्तः। स्वागतम्।

कौत्सः - राजन्! अनुगृहीतोƒस्मि।

रघुः - आस्यताम्।

कौत्सः- तथास्तु (उपविशति)।

रघुः - भवान् कः?

कौत्सः - अहं वरतन्तुशिष्यः कौत्सः। *Marks :(6)*

Ans: उचिताशयपरिवर्तनाय पूर्णोƒङ्कः।

Que 6: कौत्सः राज्ञः रघोःसमीपम् आगतः। तयोर्मिथः सम्भाषणं संभाव्य लिखत। *Marks :(8)*

Ans: आशयपूर्णतया संभाषणलेखनाय

उचितभाषाप्रयोगाय

Que 7: अधः प्रदत्तं श्लोकं पठित्वा आकाङ्क्षा रीत्या अन्वयं पूरयत।

तमध्वरे विश्वजिति क्षितीशं
निश्शेषविश्राणितकोषजातम्।
उपात्तविद्यो गुरुदक्षिणार्थी
कौत्सः प्रपेदे वरतन्तुशिष्यः।।

अस्मिन् श्लोके क्रिया का ....?

कं प्रपेदे ....

गुरुदक्षिणार्थी कः ....

कीदृशः कौत्सः ....

कीदृशं रघुं प्रपेदे.............

कीदृशं क्षितीशं..............

किं नामके अध्वरे ....।। ***Marks :(7)***

Ans: उचितपदपूरणाय पूर्णाऽङ्कः।

Que 8: यथोचितं योजयत।

क	**ख**
वरतन्तुः	**राजा**
रघुः	**महाकविः**
कौत्सः	**गुरुः**
कुबेरः	**शिष्यः**
कालिदासः	**धनेश्वरः**

Marks :(5)

Ans: वरतन्तुः - गुरुः

रघुः - राजा

कौत्सः - शिष्यः

कुबेरः - धनेश्वरः

कालिदासः - महाकविः

उत्तरलेखनाय पूर्णाङ्काः।

Que 9: अधः प्रदत्तस्य श्लोकस्य व्याख्यानं कुरुत।

तमध्वरे विश्वजिति क्षितीशं
निश्शेषविश्राणितकोषजातम्।
उपात्तविद्यो गुरुदक्षिणार्थी
कौत्सः प्रपेदे वरतन्तुशिष्यः।। ***Marks :(8)***

Ans: अन्वयस्य अन्वयार्थस्य च लेखनाय

आशयलेखनाय

भाषाप्रयोगाय

Que 10: अधः प्रदत्तं श्लोकं पठित्वा अन्वयं लिखत।

जनस्य साकेतनिवासिनस्तौ
द्वावप्यभूतामभिनन्द्यसत्वौ।
गुरुप्रदेयाधिकनिःस्पृहार्थी

नृपोƒर्थिकामादधिकप्रदश्च।। ***Marks :(4)***

Ans: उचितान्वयलेखनाय 4 अङ्काः।

Que 11: अधः प्रदत्तं श्लोकं पठित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत।

स मृण्मये वीतहिरण्मयत्वात्

पात्रं विधायार्घ्यमनर्घशीलः।

श्रुतप्रकाशं यशसा प्रकाशः

प्रत्युज्जगामातिथिमातिथेयः।।

अनर्घशीलः यशसा प्रकाशः......... वीतहिरण्मयत्वात् .... पात्रे अर्ध्यं प्रकाशं अपि ....।
Marks :(4)

Ans: उचितपदपूरणाय एकैकः अङ्कः।

Que 12: अधः प्रदत्तं श्लोकं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत।

तमर्चयित्वा विधिवद्विधिज्ञः

तपोधनं मानधनाग्रयायी।

विशांपतिर्विष्टरभाजमारात्

कृताञ्जलिः कृत्यविदित्युवाच।।

1) कः कं अर्चयति?

2) विशांपतिः इति पदस्यार्थं किम्?

3) श्लोकस्यास्य आशयं स्ववाक्यैः लिखत। ***Marks :(5)***

Ans: प्रथमस्य उचितोत्तरस्य

द्वितीयप्रश्नस्य उचितोत्तरस्य

उचितलेखनाय

Que 13: अधः प्रदत्तं श्लोकं पठित्वा सूचनानुसारं आस्वादनटीकां रचयत।

तमध्वरे विश्वजिति क्षितीशं

निश्शेषविश्राणितकोषजातम्।

उपात्तविद्यो गुरुदक्षिणार्थी

कौत्सप्रपेदे वरतन्तु शिष्यः।।

सूचना - आमुखम्, आशयम्, चमत्कारः। ***Marks :(7)***

Ans: सूचनानुसारलेखनाय

आशयपूर्णतायै

भाषाशुद्ध्यै

Que 14: प्रदत्तां पेटिकां पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत।

कालिदासः, रघुवंशम्,कौत्सः, मृण्मयेन, भारविः, उष्णरश्मिः, वरतन्तुः, हिरण्मयेन

1. रघुवंशस्य कर्ता कः?

2. रामायणकथामुपजीव्य कालिदासेन विरचितं महाकाव्यं किम्?

3. वरतन्तुशिष्यः कः?

4. रघुः कौत्सं .... पात्रेण स्वीचकार।

5. सूर्यरश्मिः इत्यर्थकं पदं किम्? ***Marks :(5)***

Ans: प्रदत्तां पेटिकां पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत।

कालिदासः, रघुवंशम्,कौत्सः, मृण्मयेन, भारविः, उष्णरश्मिः, वरतन्तुः, हिरण्मयेन

1. रघुवंशस्य कर्ता कः?

2. रामायणकथामुपजीव्य कालिदासेन विरचितं महाकाव्यं किम्?

3. वरतन्तुशिष्यः कः?

4. रघुः कौत्सं .... पात्रेण स्वीचकार।

5. सूर्यरश्मिः इत्यर्थकं पदं किम्?

Que 15: अधः प्रदत्तां सूचनां पठित्वा कौत्सस्य गुरुभक्तिम् अधिकृत्य लघूपन्यासं लिखत।

सूचना कालिदासस्य रघुवंशम्।

वरतन्तुशिष्यः कौत्सः।

गुरुदक्षिणासम्पादनार्थं कौत्सः याचनामकरोत्।

रघुः कौत्सस्याभीष्टं सफलीचकार। ***Marks :(6)***

Ans: सूचनानुसारलेखनाय

आशयपूर्णतायै

उचितभाषाप्रयोगाय

Que 16: अधः प्रदत्तं श्लोकं पठित्वा आकाङ्क्षा रीत्या अन्वयं पूरयत।

तमध्वरे विश्वजिति क्षितीशं

निश्शेषविश्राणितकोषजातम्।
उपात्तविद्यो गुरुदक्षिणार्थी
कौत्सः प्रपेदे वरतन्तुशिष्यः।।

1अस्मिन् श्लोके क्रिया का ....?

2 कं प्रपेदे ....

3 गुरुदक्षिणार्थी कः ....

4 कीदृशः कौत्सः ....

5 कीदृशं रघुं प्रपेदे.............

6 किं नामके अध्वरे ....।। ***Marks :(7)***

Ans: 1. प्रपेदे ।

2 रघुं ।

3कौत्सः ।

4 गुरुदक्षिणार्थि

5 निश्शेषविश्राणितकोषजातम्।

6 विश्वजिति ।

Que 17: अधः प्रदत्तं उदाहरणम् अनुसृत्य कः कं प्रति अवदत्? इति लिखत। ***Marks :(4)***

उदा- ऋषीणाम् अग्रणीः ते गुरुः कुशली अपि।

कः	**कं प्रति?**
रघुः	**कौत्सं प्रति**

क) स चिराय मे भक्तिम् एव पुरस्तात् अगणयत्।

कः	**कं प्रति?**

ख) वित्तस्य चतस्रश्च कोटि आहर।

कः	**कं प्रति?**

Ans: क) वरतन्तुः कौत्सं प्रति

ख) कौत्सः रघुं प्रति ।

Que 18: अधोदत्तानि वाक्यानि कः कं वदतीति लिखत।

1. ऋषीणाम् अग्रणीः ते गुरुः कुशली अपि?

2. अर्हतः तव अभिगमने मे मनः न तृप्तम्।

3. समाप्तविद्ये मयि महर्षिः गुरुदक्षिणायै विज्ञापितान्। ***Marks :(6)***

Ans: 1. रघुःकौत्सं प्रति ।

2. रघुःकौत्सं प्रति ।

3. 1 कौत्सः रघुःंप्रति ।

Que 19: अधोदत्तां पेटिकां पठित्वा क्त्वान्तल्यबन्तरूपाणि चित्वा पट्टिकां कुरुत। ***Marks :(6)***

निधाय, अर्चयित्वा, आदाय, संभावयितुम्, निशम्य, अवेक्ष्य गत्वा, गन्तुं ।

क्त्वान्तम्	**ल्यबन्तम्**	**तुमुन्नन्तम्**
.... **................** **................**	**...................** **...................** **...................**	**...................** **...................** **..................**

Ans:

क्त्वान्तम्	ल्यबन्तम्	तुमुन्नन्तम्
....अर्चयित्वा.....गत्वा.......	..... निशम्य, अवेक्ष्य.............	....संभावयितुम्.......गन्तुं........ ....